

Raadsvoorstel

Onderwerp	: Reactie concept-agenda Groene Metropoolregio 2022 en zienswijze begroting 2022	Raadsvergadering	: 6 juli 2021
Nummer(agenda)	:	Commissie 1	: Fin en AZ
Registratienummer	: bb21.00435	Datum	: 23 juni 2021
Registratiecode	: 	Commissie 2	:
Auteur	: Hans Vincken	Datum	:
Status	: Openbaar	B&W-vergadering	: 8 juni 2021
Persgesprek	: 9 juni 2021	Portefeuillehouder	: J.J. Driessen

Samenvatting

Het bestuur van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen heeft haar concept-regionale agenda 2022 aangeboden met daarin opgenomen een vijftal bestuurlijke regionale opgaven. Het bestuur vraagt uw raad (en alle overige gemeenteraden in de regio Arnhem-Nijmegen) om een reactie op deze agenda. De ontvangen reacties zal het bestuur benutten om indien nodig en gewenst de agenda met bestuursopgaven aan te scherpen en/of bij te sturen. De bedoeling is dat het bestuur van de Groene Metropoolregio in september de agenda definitief vaststelt, waarna uw raad vervolgens definitief kan besluiten om al dan niet in te tekenen op de bestuursopgaven.

Daarnaast vraagt het bestuur van de Groene Metropoolregio om een zienswijze op de concept-begroting 2022.

Besluit om

1. in te stemmen met de voorgestelde reactie op de concept-regionale agenda 2022;
2. in te stemmen met de zienswijze op de concept-begroting 2022.

Inleiding

Eind 2020/begin 2021 hebben de 18 gemeenten in de regio Arnhem/Nijmegen het besluit genomen om de regionale samenwerking te versterken en hiervoor een hernieuwde gemeenschappelijke regeling af te sluiten, de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Uw raad heeft op 26 januari jl. hiermee ingestemd. In het bijbehorende raadsvoorstel hebben wij toen aangegeven dat wij in het 2^e kwartaal 2021 de concept-regionale agenda 2022 van de Groene Metropoolregio aan u zouden aanbieden, gezamenlijk met de vijf bestuursopgaven. Het nu voorliggende voorstel geeft hieraan invulling.

In de commissie FAZ van 26 mei jl. hebben wij aan de hand van een presentatie opiniërend over de opgaven gesproken. De bevindingen die u in deze commissie met ons gedeeld heeft, zijn vertaald in een vanuit de basis positieve houding naar de bestuursopgaven, aangevuld met een aantal kritische op- en aanmerkingen.

Aan dit voorstel koppelen wij tevens een zienswijze op de concept-begroting 2022 van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. (verder GMRAN)

Regionale Agenda 2021-2022

Uitgangspunt voor de regionale samenwerking tussen de 18 regiogemeenten in de GMRAN is een opgavegerichte samenwerking, waarin de raden concrete opgaven in een jaarlijks programma vaststellen. (in 1^e instantie alleen voor 2022, in de toekomst mogelijk voor meerdere jaren)

De gemeenteraden van de 18 regiogemeenten kunnen intekenen op de opgaven. Iedere raad kan straks besluiten of men met de verschillende opgaven wil meedoen en daarvoor budget (en/of capaciteit) beschikbaar wil stellen. Vanuit de regio is toegezegd dat de werkwijze en het proces om in te tekenen goed gaat aansluiten op de beleidscyclus van de 18 regiogemeenten. (vooraankondiging via Perspectiefnota en definitief intekenen voor het begrotingsproces)

Het Algemeen Bestuur biedt de regiogemeenten nu de concept-regionale agenda 2022 aan. Gemeenten worden uitgenodigd de opgaven te beoordelen en waar nodig aan te scherpen. De opbrengst van de

consultatie van de 18 gemeenten geeft het Algemeen Bestuur de gelegenheid nog bij te sturen in ambities, acties of middelen voordat de definitieve versie wordt aangeboden.

In september a.s. zijn de definitieve opgaven gereed. Het Algemeen Bestuur heeft nadrukkelijk de wens uitgesproken dat de gemeenten zich uitgenodigd moeten voelen om op alle opgaven in te tekenen.

Karakter van de regionale agenda

De regionale agenda Arnhem-Nijmegen 2022 hangt vanzelfsprekend sterk samen met de visie van de Groene Metropoolregio. De visie beschrijft de uitdagingen waar we als 18 regiogemeenten afzonderlijk en als regio gezamenlijk voor staan. Vanuit de ambitie van kwalitatieve groei zijn in de regionale agenda deze gemeentelijke uitdagingen gegroepeerd in een vijftal opgaven. Zij hangen onderling met elkaar samen vormen de basis voor een krachtenbundeling van gemeenten door samenwerking.

De vijf opgaven zijn:

- de productieve regio;(economie)
- de verbonden regio;(mobiliteit)
- de circulaire regio;(duurzaamheid)
- de ontspannen regio;(o.a. recreatie en toerisme)
- de groene groeiregio.(m.n. woningbouw)

De vijf opgaven combineren de vaste domeinen van de gemeentelijke overheidstaken in een balans tussen de ontwikkelingen die zich in de gemeente aandienen, de duurzaamheid die we nastreven en het ontspannen leefklimaat die we willen behouden en versterken.

In de concept-regionale agenda 2022 zijn de vijf opgaven verder uitgewerkt ten opzichte van de versie die u in het najaar van 2020 is aangeboden door de Stuurgroep Versterking. De speerpunten zijn concreter gemaakt en voorzien van acties en benodigde middelen (menskracht en geld). De agenda gaat uit van wat de 18 gemeenten met elkaar over vijf jaar willen bereiken en maakt dit concreet voor 2022.

Context

De regionale agenda moet de 18 regiogemeenten in staat stellen om vanuit een gezamenlijke en samenhangende aanpak te werken aan grote maatschappelijke opgaven - en/of delen daarvan - die gebaat zijn bij een gezamenlijke, regionale aanpak. De agenda stelt colleges en raden in staat met elkaar af te spreken welke opgaven en speerpunten in de komende jaren gezamenlijk en integraal worden opgepakt. De regionale agenda is van belang voor de samenwerking met andere overheden, maatschappelijke partners zoals onder meer kennisinstellingen, het bedrijfsleven en onze inwoners. Werken met een duidelijke en gezamenlijke regionale agenda zorgt ook voor mogelijkheden ten aanzien van programma's en fondsen bij de Provincie, Rijk en Europa. Inhaken op programma's en initiatieven van andere overheden en samenwerkingspartners, allianties sluiten met andere maatschappelijke partners op bovenlokaal niveau wordt eenvoudiger met een wervende, ambitieuze en uitnodigende agenda van samenwerkende gemeenten. Het jaar 2022, is net als het tussenjaar 2021, een jaar waarin nog verder geïnvesteerd moet worden in het verder opbouwen van de samenwerking met maatschappelijke partners en het uitwerken en concretiseren van de agenda. In de agenda is dan ook een aantal acties opgenomen met het karakter van verkenningen of opstellen van een visie. Dit is noodzakelijk om in de jaren erna tot meer concrete uitvoeringsprojecten en acties te komen.

Met de nu voorgestelde gezamenlijke (financiële) inzet is de slaagkans groter om partners als Provincie, Rijk en Europa te overtuigen om de samenwerking te verstevigen en langjarig te investeren in de Groene Metropoolregio.

Actualisatie regionale agenda 2021

De concept-regionale agenda 2022 geeft ook een actualisatie van de agenda 2021. Eerder is door de Stuurgroep Versterking aangekondigd dat voor het jaar 2021 gewerkt wordt met een ingroeimodel. Door de vertraging in het Versterkingsproces vanwege de coronacrisis zijn de nieuwe bedragen voor regionale opgaven niet meer in de gemeentelijke begrotingen voor 2021 verwerkt. Dit lopende jaar wordt daarom

gewerkt met de financiële middelen die daar reeds voor beschikbaar zijn (o.m. mobiliteitsfonds) of binnen de huidige begrotingen beschikbaar zijn. Deze financiering is grotendeels gekoppeld aan de bestaande afspraken over bijdragen aan budgetten van al lopende programma's en activiteiten. Deze worden in 2021 voortgezet en deels afgerond.

Begroting GMRAN 2022

De deelnemende gemeenteraden worden uitgenodigd om een zienswijze in te dienen op de concept-begroting van de Groene metropoolregio. De begroting 2022 vormt de financiële vertaling van de inhoudelijke ambities van de samenwerking in 2022 die door de regio in 2021 is gestart.

In de begroting 2022 wordt onderscheid gemaakt tussen de basisfinanciering van de Groene Metropoolregio en de opgavenfinanciering. De basisfinanciering is €2,50 per inwoner en betreft de huidige set van afspraken waaronder de bijdrage voor het Regiobureau.

Net als in 2021 draagt de Provincie voor 2022 nogmaals €600.000 bij in de algemene kosten van de GMRAN, waardoor de inwonerbijdrage ook in 2022 op €1,73 uitkomt. Voor onze gemeente geeft dat een incidenteel voordeel van €20.000.

De concept-begroting 2022 geeft naast de kosten voor het Regiobureau inzicht in de bijdrage voor de vijf opgaven. De opgavenfinanciering betreft de financiële vertaling van de regionale agenda met de vijf inhoudelijke opgaven van de Groene Metropoolregio. De concept regionale agenda 2022 vormt de inhoudelijke onderbouwing voor de bijdrage per opgave. Het bedrag voor de opgaven bedraagt in totaal €4.15 per inwoner. Daarvan is €1.30 per inwoner (mobiliteitsfonds) al opgenomen in onze gemeentebegroting, zodat de uitzetting ten behoeve van de bestuursopgaven €2.85 per inwoner bedraagt. (totaal €74.000 op jaarbasis)

De vijf opgaven nader beoordeeld

In de commissie FAZ van 26 mei jl. is aan de hand van een presentatie en een toelichting op de bestuursopgaven aandacht besteed aan het regionale belang van deze opgaven en is ook stilgestaan aan het Beunings belang.

Met u hebben wij geconstateerd dat de noodzaak van regionale samenwerking in de genoemde bestuursopgaven zeer voorstelbaar is en past binnen de huidige tijdsgeest. De 'wereld' stopt niet bij gemeentegrenzen, de verwevenheid op allerlei gebieden (werk, wonen, ontspanning etc.) is zeker regionaal ontzettend groot. Dat neemt niet weg dat er ook in regionaal verband zeker aandacht en ruimte moet zijn voor de couleur locale van de afzonderlijke gemeenten. Dat maakt de regio ook zo aantrekkelijk en onderscheidend.

In zijn algemeenheid is geconstateerd dat de concretisering van de opgaven nog een slag behoeven. Ook is er zorg over het grote aantal ambities. De wens om het aantal onderwerpen te beperken en te prioriteren heeft nadrukkelijk de voorkeur.

Daarnaast is het van belang dat wij een meerjaren-investeringsoverzicht gaan opstellen en die laten aansluiten bij de vijf bestuursopgaven. Concreet betekent dit dat wij een aantal plannen gereed moeten hebben die, zodra de gelegenheid zich voordoet en ze passen in de doelstelling van de bestuursopgaven, wij deze kunnen aandragen bij de regio voor een bijdrage. Gedacht kan worden aan de beoogde (groene) landschapsontwikkeling tussen Weurt en Beuningen, gebiedsontwikkeling Het Broek e.d.

Het is vanzelfsprekend dat een dergelijk overzicht aan u ter instemming wordt voorgelegd.

Naast de hiervoor genoemde kanttekeningen die voor alle bestuursopgaven gelden, willen wij specifiek per opgave de volgende bemerkingen plaatsen:

verbonden regio: de rivier wordt gemist als vervoerscorridor; is een belangrijke infrastructurele verkeersader; verkeersveiligheidsaspect nadrukkelijk beschouwen;

ontspannen regio: buiten de hiervoor genoemde algemene opmerkingen geen specifieke;

productieve regio: extra aandacht voor rol Economic Board in de Groene Metropoolregio, met name t.a.v. het onderwerp doorontwikkeling (inter-) nationale clusters; relatie met de taken van de arbeidsmarktregio's (geen dubbel werk);
circulaire regio: aandacht voor stikstofproblematiek; opslagmogelijkheden voor energie;
groene groei: de opgave waar alle onderdelen samen komen, vraagt veel aandacht voor afstemming en integraliteit.

Beoogd effect

Met dit voorstel wordt beoogd het draagvlak van onze gemeente kenbaar te maken aan het Algemeen Bestuur van de Groene Metropoolregio over de inhoud van de concept-regionale agenda 2021-2022 met de vijf opgaven en de zienswijze op de begroting 2022.

Argumenten

1.1. *De opgaven dragen in belangrijke mate bij aan onze bestuurlijke, maatschappelijke en beleidsmatige ambities.*

In het coalitieakkoord Nieuwe Verbindingen 2020-2022 hebben wij de ambities verwoord waar wij voor staan. Zo hebben wij aangegeven dat de behoefte aan meer woningen niet alleen lokaal maar ook regionaal is, ons beleid op het gebied van duurzaamheid is vastgelegd in de energievisie 'Energiek Beuningen' en het gemeentelijk vervoersplan (GVVP) heeft uiteraard aansluiting met het regionale wegennet om ons heen. Al deze lokale ambities vinden een vervolg in de regionale bestuursopgaven en zijn complementair aan elkaar.

1.2. *Op regionale schaal kan een opgave op een effectieve en efficiënte wijze georganiseerd worden.*

Vaak is er sprake van gemeentegrensoverschrijdende effecten zoals bij verkeer, wonen, economie en arbeidsmarkt, natuur en landschap. Een bovenlokale aanpak is nodig om de problematiek en de oplossingsrichtingen in beeld te brengen. Voordeel van een regionale aanpak is ook dat je massa kunt creëren. Dat geldt bijvoorbeeld ook bij aanbesteding van het vervoer. Door het hanteren van een gezamenlijke lijn als collectief van gemeenten, weet de markt ook waar het aan toe is.

1.3 *Met een regionale aanpak meer kans op het binnenhalen van (financiële) ondersteuning van Provincie, Rijk en Europa.*

Voor de Provincie maar zeker ook het Rijk in het interessanter om met sterke, herkenbare regio's zaken te doen. Los van het beperken van de bestuurlijke drukte vanuit efficiency oogpunt, is meer massa creëren ook belangrijk voor het bereiken van de eigen ambities en doelen. Mooie voorbeelden die onlangs tot resultaat hebben geleid zijn de Woondeal en de MKB-deal. Vanuit het recente verleden zijn de forse middelen die de v.m. Stadsregio heeft ontvangen het voorbeeld.

1.4 *In sommige opgaven zitten onderdelen waarvan het min of meer verplicht of logisch is om deze op regionale schaal op te pakken.*

Genoemd kunnen hierbij worden de RES (Regionale Energie Strategie), de RPW (Regionaal Programma Werklocaties) en de Woningbouwplanning- en programmering. Dit zijn bestaande regionale samenwerkingen, geïnitieerd door Rijk en/of Provincie waarvan thans wordt voorgesteld om die onderdeel te laten zijn van de regionale bestuursopgave.

1.5 *Regionale aanpak kan lokale aanpak 'uitsparen'.*

Zaken die in regionaal verband worden uitgewerkt, hoeven we op lokaal niveau niet meer of minder te doen. Uiteraard blijven wij daarbij scherp op de belangen voor onze inwoners.

1.6 *Door mee te doen met de opgaven behouden en versterken we onze invloed op de ontwikkeling van de Groene Metropoolregio en dragen we bij aan de positieve effecten die de inspanningen van de regio voor onze inwoners heeft.*

Door met alle opgaven mee te doen versterken wij ook het beeld naar buiten dat er sprake is van één agenda en visie en dat de regio met één mond spreekt.

1.7 *Er is sprake van gedeelde belangen.*

Veel zaken die in de regionale opgaven zijn opgenomen vertegenwoordigen een gemeenschappelijk belang. Onze inwoners werken en recreëren ook buiten de gemeentegrens en maken veelvuldig gebruik van voorzieningen buiten onze gemeente. Voorbeelden hiervan zijn een filevrij en duurzaam verkeersnetwerk, werkgelegenheid bij regionale bedrijven en instellingen, stedelijke voorzieningen en natuur en cultuurbeleving. Andersom geldt ook dat inwoners van de regio gebruikmaken van hetgeen onze gemeente te bieden heeft.

Kanttekeningen

1.1 *Nog niet alle in de regionale agenda opgenomen acties zijn altijd even concreet*

Bij de opiniërende behandeling van de vijf bestuursopgaven in de commissie FAZ van 26 mei jl. hebben wij geconstateerd dat de acties nog niet altijd tot een concreet resultaat leiden. Dit zullen wij in de zienswijze aan het Algemeen Bestuur zeker overbrengen. Wij merken wel op dat er eerst veel geïnvesteerd wordt in een gezamenlijke visie- en beleidsvorming, waarna concrete voor onze inwoners zichtbare resultaten zullen volgen. Dit vraagt nog enige tijd.

1.2 *De mogelijkheid bestaat dat niet alle regiogemeenten intekenen op de vijf bestuursopgaven.*

Het is thans nog niet duidelijk of alle gemeenten gaan intekenen op de vijf bestuursopgaven. Pas is in het najaar bij de definitieve besluitvorming zal dit duidelijk worden. Indien dit onverhoopt aan de orde is, dient gezien te worden wat hiervan de consequenties kunnen zijn. Voor de hand liggend is de keuze om bepaalde acties anders of met minder middelen uit te voeren. In het uiterste geval kan aan de deelnemende gemeenten een hogere bijdrage worden gevraagd. Dit heeft echter niet onze voorkeur. Zoals gezegd zal in het najaar bij de behandeling van de definitieve vijf bestuursopgaven na verwerking van de consultatieronde een definitief besluit tot intekening worden gevraagd met bijbehorende kosten. Dit betekent dat het Algemeen Bestuur van de Groene Metropoolregio onder dit voorbehoud de begroting 2022 kan vaststellen.

Financiën

De conceptbegroting 2022 geeft, naast de kosten voor het Regiobureau, inzicht in de inwonerbijdrage per inwoner voor de vijf opgaven.

De kosten per opgave voor 2022 bedragen als volgt:

- bijdrage per inwoner algemeen (incl. regiobureau)	€ 2.50 (al in gemeentebegroting)
- bijdrage opgave verbonden regio (mobiliteit)	€ 1.30 (al in gemeentebegroting)
- bijdrage opgave ontspannen regio (recreatie/toerisme)	€ 0.57 (nieuw)
- bijdrage opgave productieve regio (economie)	€ 0.73 (nieuw)
- bijdrage opgave circulaire regio (duurzaamheid)	€ 0.81 (nieuw)
- bijdrage opgave groene groei regio (o.a. wonen)	€ 0.74 (nieuw)

Voor onze gemeente betekent dit een extra bijdrage voor deelname aan de bestuursopgaven tot een bedrag van €74.000 op jaarbasis. In de Perspectiefnota 2021 hebben wij deze uitgave, vooruitlopend op de definitieve besluitvorming in het najaar om al dan niet deel te nemen, veiligheidszake al opgenomen.

Tijdspad

Na besluitvorming in uw raad zal de zienswijze wordt toegezonden aan het Algemeen Bestuur van de Groene Metropoolregio. Naar verwachting zullen begin oktober de (aangescherpte) bestuursopgaven in procedure worden gebracht.

Bijlagen

01 Begroting Groene Metropoolregio 2022	IN21.02118
02 Reactie NIEUW concept-agenda Groene Metropoolregio (vijf bestuursopgaven) incl. de zienswijze op de begroting Groene Metropoolregio 2022	UI21.03950
03 Reactie OUD concept-agenda Groene Metropoolregio (vijf bestuursopgaven) incl. de zienswijze op de begroting Groene Metropoolregio 2022	UI21.03424

Burgemeester en wethouders,

Dyanne Kocken
secretaris

Daphne Bergman
burgemeester

Besluit d.d. 06/07/2021
Akkoord

De griffier,

de voorzitter,

